

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-253-1-14>

**ANALYSIS OF INTERNATIONAL TRENDS OF INTEGRATION OF
PROFESSIONAL AND MASS SPORTS AS A FACTOR OF
FORMATION OF THE NATION'S HEALTH**

**АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІНТЕГРАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНОГО ТА МАСОВОГО СПОРТУ
ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ**

Danysko O. V.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department
of Theory and Methodology
of Physical Education, Adaptive
and Mass Physical Culture
Poltava V.G. Korolenko National
Pedagogical University
Poltava, Ukraine*

Даниско О. В.

*доцент кафедри теорії й методики
фізичного виховання, адаптивної
та масової фізичної культури
Полтавський національний
педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
м. Полтава,
Україна*

Kyrylenko O. I.

*Senior Lecturer at the Department
of Theory and Methods
of Teaching Sports
Poltava V.G. Korolenko
National Pedagogical University
Poltava,
Ukraine*

Кириленко О. І.

*старший викладач кафедри
теоретико-методичних основ
викладання спортивних дисциплін
Полтавський національний
педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна*

Сучасні соціальні, економічні та політичні процеси характеризуються безпрецедентними темпами змін. Невпинна соціальна, екологічна та економічна невизначеність впливає на фізичне, соціальне та психічне здоров'я населення. Зростання рівня захворюваності є важливою проблемою громадського здоров'я. Виклики та можливості, з якими зіткнеться світова економіка до 2030 року та пізніше, вже сьогодні ставлять під сумнів здатність традиційних моделей фізичного виховання дітей та підлітків [8]. Необхідність пошуку нових підходів до формування фізичної культури підростаючого покоління вимагає індивідуалізації та диференціації процесу фізичного виховання, оновлення способів організації рухової активності, а також методів педагогічного впливу з метою залучення дітей та молоді до занять

фізичною культурою та спортом. У контексті спортизації шкільної фізичної культури в Україні важливо визначити сучасні тенденції інтеграції розвитку сфер елітного та масового спорту та вплив такої інтеграції на здоров'я дітей і підлітків.

За даними зарубіжних досліджень, спорт є найкращою інвестицією для сприяння фізичній активності дітей та молоді. Дослідження 38 країн світу виявило, що приблизно половина дітей та підлітків займається організованим молодіжним спортом [3]. Аналіз наукової літератури засвідчує, що впродовж останніх років у світі спостерігається дедалі більший зсув від традиційного організованого та елітного (професійного) спорту до менш структурованих, неконкурентних та індивідуальних видів спортивної рухової активності. Дослідження сегментації зарубіжного ринку підкреслює, що участь в елітних видах спорту не цікавить багатьох дітей і дорослих. Крім того, дослідження також засвідчують, що спорт як вид діяльності є заняттям не для всіх (деякі діти та підлітки не мають мотивації та бажання до занять, інші мають обмежений або взагалі не мають доступу до споруд і обладнання) [6]. Нещодавні дослідження також підкреслюють, що не всі діти займаються спортом, а деякі мають негативний спортивний досвід, що призводить до припинення систематичних занять – через травмування, завищені вимоги, невиправдані очікування або виснаження. За даними Асоціації індустрії спорту та фітнесу США, загальна залученість молоді в спорті знижується – найбільший пік спортивної активності припадає на вік від 10 до 14 років, але надалі спостерігається тенденція до зменшення відвідування секційних занять [5].

Провідні країни світу, які мають сформовану спортивну еліту, в умовах погіршення здоров'я населення змушені переглядати національний рівень інвестицій у масовий спорт. Замість того, щоб майже виключно зосереджуватися на елітному або високопрофесійному спорті, такі країни, як Нідерланди, Великобританія, Фінляндія та Нова Зеландія, збільшують фінансування громад з метою стимулювання рухової активності дітей та підлітків, їх активного залучення до занять різними видами рухової активності. Так, політичний документ «Спортивне майбутнє: нова стратегія для активної нації» [9], розроблена Урядом Великобританії, закріпив зміни спортивної політики країни. У документі переорієнтовано увагу з підготовки спортивної еліти на залучення різних груп населення до систематичних занять спортом з метою досягнення п'яти ключових

результатів: фізичного, психічного благополуччя населення, соціального, громадського та економічного розвитку держави.

Схожої політики дотримується і Уряд Нідерландів, наголошуючи, що державні інвестиції мають бути вирішальними у сприянні активному та здоровому способу життя нації. Консультативний звіт «Plezier in bewegen» («Рухатися весело») [4], підготовлений Радою з охорони здоров'я спільно з Нідерландською спортивною радою та Освітньою радою, містить три ключові рекомендації щодо інтеграції елітного спорту та масової і шкільної фізичної культури: створити та розширити можливості для вчителів фізичної культури реалізувати оздоровчі програми; допомога та підтримка інших учителів у виконанні таких програм; посилення залучення учнів початкової та старшої школи до рухової активності середньої інтенсивності двічі на тиждень в обсязі не менше 30 хвилин на день; розширення змісту регіональних шкільних програм з фізичної культури із залученням підтримки провідних спортсменів.

Спортивна політика Фінляндії також спрямована розвиток масового спорту та рухової активності як чинників підвищення добробуту населення. У національній стратегії «У русі» [7], що ґрунтується на принципах політики «Спорт для всіх», зазначається, що заняття спортом і повсякденна рухова активність сприяють підвищенню здоров'я й добробуту населення, є важливими чинниками інклюзії й зміцнення громадянського суспільства.

Уряд Нової Зеландії також пропагує, заохочує та підтримує розвиток спорту та рухової активності різних груп населення. Так, у документі «Цінність спорту» [2], що є комплексним оглядом переваг занять спортом для здоров'я, розвитку, соціальної та економічної сфери і загального благополуччя, окреслено вадливість інвестицій у масовий спорт для вирішення проблеми зростання хронічних захворювань населення. Також у низці урядових документів (Стратегічний план Sport NZ Group, Стратегія розвитку спорту громад та ін.) визначено цінність масового спорту не лише як чинника забезпечення добробуту нації, але і як важливої передумови розвитку спорту вищих досягнень. Зокрема, визначено сфери спрямування інвестицій та ресурсів для залучення дітей та молоді до занять спортом та участі на світовій арені: розвиток дитячо-юнацького спорту (у тому числі орієнтація і відбір) та розвиток спортивної інфраструктури на рівні громад.

Роль спорту в українському суспільстві розвивається у руслі світових тенденцій, що засвідчує «Стратегія розвитку фізичної

культури спорту на період до 2028 року». У документі зазначається, що актуальними завданнями галузі є «забезпечення рівних прав і можливостей до занять фізичною культурою і спортом усіх категорій населення України, ... сприяння популяризації та поширенню здорового способу життя, організації змістовного дозвілля». Разом з тим, у документі передбачено зростання інвестування у розвиток елітного спорту [1]. Вважаємо, що державі слід зосереджуватись на розвиткові молодіжного спортивного руху, інтеграції професійного та масового спорту у шкільній та позашкільній освіті, розбудовувати рекреаційну інфраструктуру на засадах громадської участі, підтримувати створення дитячо-юнацьких спортивних та фізкультурних організацій, вести просвітницьку роботу з батьками школярів з метою популяризації систематичної рухової активності впродовж життя.

Таким чином, на міжнародному рівні спортивна політика стає все більш послідовною у визначенні спорту як континууму між рекреаційним дозвіллям та професійною змагальною діяльністю. Разом з тим, масова рухова активність та елітні види спорту все ще залишаються достатньо ізольованими один від одного, що вимагає більш зваженої і продуманої політики їх інтеграції.

Література:

1. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року. 2020. URL: <https://mizhiria-osvita.gov.ua/uploads/1-1.pdf> (дата звернення: 19.09.2022).
2. Angus Associates. *The Value of Sport*. 2017. URL: <https://sportnz.org.nz/assets/Uploads/Angus-Associates-Value-of-Sport-FINAL.pdf> (дата звернення: 18.09.2022).
3. Bergeron M.F. Improving health through youth sports: is participation enough? *New Dir Youth Dev*. 2007. № 115. С. 27–41.
4. Dutch Sports Council. *Plezier in Bewegen (It Is Fun to Move)*. 2018. URL: <https://cutt.ly/vVd2MFL> (дата звернення: 16.09.2022).
5. Eime R., Harvey J., Charity M. Girls' transition from participation in a modified sport program to club sport competition a study of longitudinal patterns and correlates. *BMC Public Health*. 2018. № 18. С. 718.
6. Harris S., Nichols G., Taylor M. Bowling even more along: trends towards individual participation in sport. *European Sport Management Quarterly*. 2017. № 17. С. 290–311.
7. Prime Minister's Office Finland. *Finland, A Land of Solutions: Strategic Programme of Prime Minister Juha Sipilä's Government*. 2015.

URL: <https://valtioneuvosto.fi/en/sipila/government-programme> (дата звернення: 19.09.2022).

8. Rubenstein L., Josephson K. The epidemiology of falls and syncope. *O'Shea RAKD, editor. Falls and syncope in elderly patients Clinics in geriatric medicine*. Philadelphia : Saunders. 2002. С. 141–158.

9. UK Government. *Sporting Future: A New Strategy for an Active Nation*. 2015. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/486622/Sporting_Future_ACCESSIBLE.pdf (дата звернення: 19.09.2022).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-253-1-15>

**MODERN APPROACHES TO IMPROVING
THE SPECIAL TRAINING OF HIGHER EDUCATION
APPLICANTS OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS
SYSTEM, TAKING INTO ACCOUNT FOREIGN EXPERIENCE**

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ПІДВИЩЕННЯ
СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ СИСТЕМИ МВС
З УРАХУВАННЯМ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ**

Dominiuk M. M.

*Lecturer at the Department
of Special Physical Training
Lviv State University
of Internal Affairs
Lviv, Ukraine*

Домінюк М. М.

*викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Львівський державний університет
внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

Оцінювання світових соціокультурних та освітніх тенденцій свідчать, що різні аспекти поведінки особистості по відношенню до власного фізичного стану та здоров'я в останнє десятиріччя стали об'єктом стійкої уваги суспільства й предметом міждисциплінарних досліджень у багатьох високорозвинених країнах світу. Це є виключенням і значний інтерес до фізичного та професійного вдосконалення працівників правоохоронних органів в Україні та світові. Однак існують істотні відмінності в напрямках, методах і способах підготовки,